

STEPHANIE
LEHMANNOVÁ

Butik
ASTOR PLACE

*Obyčejný deník
dokáže zamotat celý život*

Stephanie Lehmannová

Butik Astor Place

Stephanie Lehmannová

Butik
Astor Place

Přeložila Eva Fuxová

Vintage doslovně přeloženo znamená výběrový

Když vyjedete do Londýna, Stockholmu, Paříže nebo nedalekého Berlína, potkáte nejspíš ženy v retro šatech z 50. let, jejichž sukni nadzvedává vrstvená spodnička. Nesou se městem v pin-up stylu. A jen o pár metrů dál narazíte na slečnu v puntíkatém topu, s kabelkou na černém řemínku od Voodoo Vixen a botami v pánském stylu. Co za tím je? Prostě – někdo sbírá staré hodinky, jiný zase staré kousky oblečení. V módě se tímto termínem označují šaty a doplňky spadající do období od roku 1920 až do začátku 90. let. Vintage móda představuje jedinečné kousky, které svou hodnotu získávají aktuální kvalitou, jedinečností provedení a také značkou.

zdroj: ELLE

Copyright © 2013 by Stephanie Lehmann

Translation © Eva Fuxová, 2015

Czech edition © Metafora, 2015

All rights reserved

ISBN 978-80-7359-736-8 (pdf)

Na památku otce

Stanoviště taxíků na Madison Square, 1900.

Úterý

12. června 2007

Amanda

Měla jsem schůzku v domě s názvem Stewart House, což byl věžák z bílých cihel na Desáté ulici postavený v šedesátých letech kousek od Broadwaye. Prošla jsem kolem něj mnohokrát, ale uvnitř jsem nikdy nebyla. V porovnání s rohovými balkony, kruhovými příjezdovými cestami a halou s lustry vypadal dům, ve kterém jsem bydlela a který stál jen pár bloků odsud, naprosto prehistoricky, i když činže v něm byla moderní víc než dost.

V patnáctém patře na konci dlouhé chodby vyzdobené zarámovanými plakáty impresionistických obrazů z muzejních výstav stál ve dveřích bosý muž v džínách a tričku. Tipovala jsem mu něco málo přes čtyřicet, i když se snažil vypadat jako dvacátník. Nebo mi to tak možná jen připadalo. Zanedlouho mě čekaly narozeniny a nebyla jsem nijak nadšená, že už mi bude devětatřicet.

„Jdu za Jane Kellyovou,“ řekla jsem. „Volala mi kvůli nějakému oblečení.“

„Pojďte dál.“

Když jsem vcházela dovnitř, zběžně si mě prohlédl. Nedokázala jsem posoudit, jestli se mu to, co vidí, líbí, nebo ne, ale bylo mi to jedno. Mně on připadal velmi atraktivní, ale nebyl můj typ. Černé vlasy, opálená pokožka, vousy. Muži s vousy mě nepřitahují – příliš škrábou.

Zavedl mě do uklizeného obývacího pokoje s nábytkem

z dánského týkového dřeva, kávovým stolkem neurčitého tvaru a zvláště zohýbanou židlí, která možná byla originál Eames. Obchodníci s nábytkem by určitě slintali, ale já tu nebyla ani kvůli stolům, ani kvůli židlím. V rohu seděla drobná žena s řídkými chomáčky šedých vlasů, hrbila se nad stolem a hleděla do obrazovky počítače.

„Babi? Je tu někdo kvůli oblečení.“

Je legrační slyšet, jak dospělý muž někoho oslovuje babi. Na druhé straně, jestliže bylo jeho prarodičům tolik jako téhle paní, mohl být klidně členem klubu důchodců. Žije s ní? Možná to je hodný chlapec, který se stará o stárnoucí příbuzné – anebo je možná jen povaleč.

„Jste z bazaru?“ zeptala se a pořád zírala na obrazovku.

Dávám přednost označení „obchod s retro oděvy“, ale nechala jsem to plavat. „Jsem Amanda Rosenbloomová z Retro butiků Astor Place. Chtěla jste, abych se dnes stavila.“

„On už chtěl zavolat do Armády spásy,“ řekla, když sjížděla dolů hlavní stránkou NYTimes.com. „Věřila byste tomu?“

Vnuk ke mně zvedl palec a odešel z pokoje. Stařenka se ani neotočila. Vyhledla jsem ven z trojdielného okna. Vedlo na sever, takže pokoj nezahřívalo žádné přímé slunce, ale nabízel úžasný výhled na Union Square, mrakodrap Flatiron, Empire State Building...

„Hezký výhled,“ řekla jsem. Stále se neotočila. Udělala jsem krok vpřed a odkašlala si. Klikla na stránku s nekrology. Možná špatně slyší. Popošla jsem blíž a řekla o něco hlasitěji: „Nechcete mi ukázat, co máte?“

„Nechápu, jak se takový obchod může uživit.“ Klikla na titulky o úmrtí „pana Wizarde“ z populárně vědecké televizní show z padesátých let. „Kolik starého oblečení může člověk za den prodat?“

Raději jsem neodpověděla. Konečně se otočila a zadívala se na mě přes brýle. Potom se pihovatou kostnatou rukou opřela o opěradlo židle a vstala. Tak křehká. Příliš

vyzábílá. Už tady dlouho nebude. Nemohla jsem si pomoci, ale vzpomněla jsem si na kostlivce.

„Zbavuju se toho,“ řekla a natáhla se pro kovovou hůlku, která stála opřená o stůl. „Rakovina. Nic s tím nesvedou. Tak to chodí.“

„To je mi líto.“ Bohužel součástí mé práce je i ulevit klientům od jejich majetku, když se přiblíží konec.

„To není žádná tragédie. V mém věku ne. Je mi osmdesát,“ oznámila mi hrdě. „Přesto jsem doufala,“ dodala hořce, „že se dožiju stovky.“

Přístup paní Kellyové mi rozhodně pomohl postavit můj věkový problém do perspektivy.

„Ukážu vám, co mám,“ řekla. „Některé šaty jsou od návrhářů. Rudi Gernreich. Víte, jak jsou vzácné? Armáda spásy!“

„Budu je muset roztržít a podívat se, co by se dalo prodat.“ Postavila jsem svou kabelu na konferenční stolek. „Pak se můžeme dohodnout na ceně.“

Dětskými krůčky, abych s ní udržela krok, jsem následovala paní Kellyovou ven z pokoje. „Všimla jsem si, že se tahle budova jmenuje Stewart House. To je po tom bývalém obchodním domě?“

„Obchodní dům A. T. Stewarta stál přímo tady. Samozřejmě v době, kdy jsem se narodila, už nefungoval a jeho místo převzal Wanamaker’s.“

„Ale Wanamaker’s byl naproti přes ulici.“ Tím jsem si byla jistá. Stanice metra na Astor Place měla východ, kterým se dalo vejít přímo do obchodu. Teď vedl do Kmartu.

„Tamtu budovu přistavěli později,“ řekla. „Tahle je původní.“

„Vlastně ano.“ Byla jsem namíchnutá sama na sebe, že jsem se spletla. „Neuvědomila jsem si, že existovaly dvě budovy.“ Občas mě bavilo něco hledat na Googlu a mé oblíbené téma bylo historie Manhattanu, hlavně to, co kde dřív stávalo.

„Říkali tomu Železný palác. V padesátých letech ale vyhořel. Krásná pamětihodnost zmizela, jenom tak.“

Představila jsem si plameny šlehající k obloze přesně tam, kde jsme stály. „A teď už skoro nikdo neví, že nějaký Wanamaker's existoval, a už vůbec ne A. T. Stewart.“

„Proč by měli?“ Otevřela posuvné dveře šatníku. Její bohatá garderoba úhledně visela na dřevěných ramínkách. „Dejte stranou cokoli, co by mohlo mít dobrou cenu. Pak si promluvíme.“ Odbelhala se zpátky do obývacího pokoje.

Podivná stránka mojí práce: „retro oblečení“ je eufemismus pro „oblečení, které nosili lidé, kteří jsou již nejspíš mrtví“. Na rozdíl od ostatních starožitností, oblečení skutečně někdo nosil – přitisknuté na kůži, nasáklé potem a zahříváné tělem. Obvykle jsem při prohlížení potenciálního zboží na tyto strašidelné asociace zapoměla – když jsem prohledávala kus za kusem a doufala, že objevím něco vzácného a výjimečného, přemohlo mě vzrušení z úlovků.

Jane Kellyová byla ve své době na oblečení fajnšmekr. Bylo těžké si představit její scvrklou postavu, jak se halí do módní kolekce, která ležela na polici. Odložila jsem stranou pár obyčejných denních šatů ze čtyřicátých a padesátých let, které by se prodaly. Velká sbírka koktejlů ze šedesátých let prozrazovala, že Janein příjem stoupal zároveň s rostoucím společenským životem.

Šaty od Rudiho Gernreicha byly fantastické: pletené šaty se sukní do A až na zem, typické pro americkou zlatou mládež, jako nové. Živůtek měl hluboký kulatý výstřih a drobný šachovnicový vzor černých čtverců na fialovém pozadí. Stejný vzor se rozšiřoval od zvýšeného pasu až po kolena. Od kolen po lem byl obrácený vzor fialových čtverečků na černém pozadí. Typický styl mods, velmi op-artové. Klidně by se prodaly za pět set nebo šest set dolarů.

Jedny sexy pouzdrové šaty vypadaly, že by mi mohly se-

dět, a královská modrá by se k mé bledé pokožce a černým vlasům skvěle hodila. Rozhodla jsem se, že si je dám jako dárek – za předpokladu, že se s paní Kellyovou dohodneme. Dokonale by se hodily na mou narozeninovou večeři. Bílé lodičky na vysoké platformě, karmínová rtěnka a stejný lak na nehty podtrhnou tenhle mimořádný kousek.

Když jsem všechno prošla a vybrala si, stanovila jsem určitou sumu a doufala, že bude znít jako dost vysoká. Kdyby na tom trvala, šla bych na třináct set za vše. Vzala jsem hromádku oblečení do pokoje. Paní Kellyová seděla na pohovce se zavřenýma očima a otevřenou pusou. Nevěděla jsem, jak ji probudit, takže jsem pokračovala, jako by byla vzhůru. „Jsem ochotná vám zaplatit tisícovku.“

Vmžiku otevřela oči. „Za který kus?“

„Za všechny,“ řekla jsem a potlačila úsměv.

„Zbláznila jste se?“

„Pohybují se v oboru,“ zkřížila jsem paže na prsou.

„Dva tisíce,“ řekla.

„Dvanáct set, ale výš už jít nemohu.“

Vytáhla z hromádky jedny minišaty ze šedesátých let. Opravdu rozkošné, s typickým mods vzorem černobílých květů a nešťastnou skvrnou na hrudi, která, jak jsem doufala, půjde vyčistit.

„Tyhle určitě nechcete. To byly moje oblíbené šaty. Byla jsem na jednom večírku a smála se nějakému hloupému vtipu a polila se červeným vínem... nikdy jsem si to neodpustila.“

„Mohla bych se pokusit je vyčistit.“

„Jestli chcete mrhat časem.“ Hodila mi je zpět. „Za osmáct set přihodím i kufr.“ Kývla směrem ke starému lodnímu kufru s plochým víkem. Měl pár škrábanců a byl poznamenaný časem, ale s trochou olivového oleje a citronové šťávy se bude blýskat jako nový. Nicméně jsem pro tak mohutnou věc neměla místo, a navíc už je nikdo nepoužíval.

„Uvnitř je také oblečení,“ řekla. „Věci s dlouhou his-

torií. Mluvíme tady o edwardovské módě. Když nad tím tak uvažuju, deatenáct set za všechno.“

Je úžasné, jak může být potřeba smlouvat tak silná, i když člověk stojí tváří v tvář smrti.

„Mohu se podívat dovnitř?“

„Do toho.“ Opřela si hlavu o opěradlo sedačky a znovu zavřela oči.

Klekla jsem si na podlahu z dřevěných parket, odsunula hromádku časopisů *New Yorker* a zvedla víko. Do nozder mě udeřil závan prachu smíšený s typickou vůní kuliček proti molům a plísni. Odstranitelná horní přihrádka byla přecpaná knoflíky, mašlemi a krajkami, bílými hedvábnými rukavičkami a vybledlým, ale roztomilým slunečníkem.

Hlavní obsah kufru byl pevně svázaný. Někdo chytrý, nejspíš paní Kellyová, uskladnil oblečení do povlaků na polštáře – dobrý způsob, jak jej ochránit. V jednom z nich jsem našla bílé bavlněné noční košile. V dalším byly spodničky a živůtky. V dalším se skrýval překvapivý poklad: kožešinová štola a rukávník stejné barvy. Luxusní štola byla dlouhá necelý metr, na jednom konci měla liščí hlavu s packami a na druhém packy s ocasem. Prázdňá černá skleněná očka na mě zírala a bílé tesáky vypadaly, jako by se chtěly už už zakousnout. Na nášivce stálo: G. C. GUNTHER'S SONS FIFTH AVENUE NEW YORK. S etiketou byla ještě cennější. Zabořila jsem ruce do rukávníku. Klouby jsem narazila na něco tvrdého.

Zvláštní.

Nahlédla jsem dovnitř. Černá saténová podšívka byla ve švu odpáraná a znovu přišitá nerovnými stehy. Schoval tam někdo něco? Třeba svazek bankovek?

Pokradmo jsem pohlédla na paní Kellyovou. Mírně pochrupevala s otevřenými ústy. Mám se odvážit to prozkoumat? Tiše jsem se kradla přes pokoj pro svoji kabelu. Velká hnědá kožená taška původně patřila mé matce. Koupila si ji v sedmdesátých letech na jednom výletě do Altmanova obchodního domu. O pár desítek let později

jsem ji zachránila z horní police jejího šatníku. Teď se mnou tahle měkká a pomačkaná kabelka putovala všude a s ní i šitíčko, které jsem v ní nosila.

Sedla jsem si na zem vedle kufru do tureckého sedu a vyhrabala jsem starou plechovku od bonbonů Schrafft's, v níž se skrývaly mé šicí potřeby. Páráčkem jsem odpárala dostatečný počet stehů, abych mohla vytáhnout předmět skrývající se uvnitř: černý sešit v kožené vazbě.

Na první stránce bylo úhledným písmem napsáno jméno Olive Westcottová. Otočila jsem stránku a uvědomila si, že je to deník. Proč byl zašitý v rukávníku?

Najednou mě přemohl pocit dějá-vu, jako bych už někdy předtím něco takového dělala, přesně tady v tomhle pokoji. Setrásla jsem jej a začetla se do prvního zápisu.

18. září 1907

Tenhle deník mám už celou věčnost. Dal mi jej otec ke dvanáctým narozeninám, a já jsem se nikdy neobtěžovala jej použít. Nyní, když je mi dvacet let, mám konečně o čem psát. Protože ode dneška jsem oficiální občankou New Yorku! Otec je ředitelem obchodního domu Woolworth's na Čtyřiatřicáté ulici a zrovna jsme se nastěhovali do apartmánového hotelu na rohu Devěťadvacáté a Madison Avenue. Je příšerně velký a moderní: dálkové telefony, elektřina, horká i studená tekoucí voda, parní topení a – luxus nejluxusnější – denní služba. Už se nemohu dočkat, až začne má budoucnost!

Chtěla jsem si přečíst víc. Dobrodružství mladé ženy, která se přestěhovala na Manhattan, mi nikdy nezestárnou. Mohla jsem požádat paní Kellyovou, aby mi deník půjčila, ale co když odmítne? Věděla vůbec, že tam je? Jednodušší by bylo si ho prostě vzít a později vrátit, tím nikomu neublížím.

Když jsem se ujistila, že paní Kellyová stále spí, zas-

nula jsem deník do své kabely – naprosto impulzivně a nečestně, jako kdyby mě najednou něco posedlo.

Otočila jsem se zpět ke kufru a pokračovala v třídění. Zdálo se, že všechno oblečení bylo před uložením vypráno a bylo v dobrém stavu – nezneškodnovala jej žádná vlhká místa ani hmyz. Bílé krajkové domácí šaty by se mohly prodat – některé ženy si je rády oblékají jako svatební. Ostatní by však moje zákaznice oslovilo jen stěží. Dlouhé sukně byly těžké a nepohodlné. Bílé nadýchané košilové blůzky nijak nelichotily ženským křivkám. Uvnitř posledního povlaku jsem našla to nejhezčí: božské zelené saténové šaty s purpurovou šerpou. Zvedla jsem je, abych je mohla obdivovat.

„Jsou v perfektním stavu,“ řekla paní Kellyová a vylekala mě tak, že jsem málem dostala infarkt. Její pronikavý hlas nijak nenaznačoval, že spala.

„Ani ne,“ odpověděla jsem. „Materiál je velmi křehký a ty skvrny od potu v podpaží už nikdy nepustí.“

„Mohla byste si je hned teď obléct a jít na večeři do hotelu Plaza.“

„Kdyby nebyl zavřený kvůli rekonstrukci, protože ho předělávají na kondominium.“

„Svět se řítí do záhuby,“ řekla s křivým úsměvem. „Mám štěstí, že už tady končím.“

Soucitně jsem si povzdechla – a také abych ji připravila na svůj verdikt. Oblečení z doby před dvacátými lety bylo spíš na výstavu než na nošení. Bylo by téměř kruté traumatizovat to křehké plátno a lemovky tím, že byste do něj zahalili tělo. Byla bych nervózní, kdybych měla zákaznicím dovolit, aby si ho zkoušely. „Obvykle takhle staré zboží neberu. Jakkoli mám šaty z tohoto období ráda, nemám na ně zájemce.“

Dávala jsem přednost prodeji oděvů z třicátých až šedesátých let a jen takových kusů, které se mi opravdu velmi líbily. Speciálně mě přitahovaly minišaty, go-go boty a černé capri kalhoty. Je legrační, jak pro nás má styl oblé-

kání z dob našich rodičů svůdnou auru nostalgie. Móda, která vznikla po šedesátých letech, mě nikdy nezaujala tak, jako to dokázaly šaty z dřívějších dob. Sedmdesátá léta prakticky zničil polyester. Ten materiál nejspíš přežije spolu se šváby i poté, co lidskou rasu vyhladí z povrchu zemského globální oteplování nebo další doba ledová, ať už nastane dříve jedno, nebo druhé.

„Prostě mi dejte dva tisíce za všechno,“ řekla paní Kellyová „a jsme dohodnuté.“

Už jsme byly zase zpět na dvou tisících?

„Je mi líto, ale ne.“

„Chcete tím říct, že tyhle rozkošné šaty za to nestojí, i když jsou trochu starší?“

„Nějakou cenu mají – někdy i dost velkou. Ale prostě se dobře neprodávají. Podívejte, mohly bychom to vyřešit takto: za to ostatní vám dám dvanáct set a šaty z kufru vezmu do komise. Když se prodají, rozdělíme se. Kufr si můžete nechat. Nemám na něj místo.“

„Co znamená, rozdělíme se?“

„Šedesát na čtyřicet.“

„Šedesát pro mě?“

Usmála jsem se. „Pro mě.“ V tom neustoupím.

„Dobrá, vezměte si je,“ řekla, jako by se ze všeho najednou stal odpad. „Nic z toho už nechci vidět.“

„Než odejdu, udělám seznam jednotlivých položek do komise a budu potřebovat, abyste podepsala mou standardní smlouvu.“

„Do toho.“ Namířila dálkovým ovladačem na televizi. „Udělejte, co potřebujete.“

Zatímco sledovala *The View*, sepsala jsem inventář všeho edwardovského oblečení z kufru. Když byl seznam hotový, podala jsem jí ho spolu s kopií smlouvy a perem. Nasadila si brýle a přečetla každé slovo, než smlouvu podepsala. Seznam se ani nenamáhala zkontrolovat.

„Pár věcí mohu vzít hned,“ řekla jsem jí, „ale mohla byste mi zbytek poslat do obchodu?“

„Vnuk tam všechno ostatní přinese.“

„To by bylo skvělé,“ řekla jsem a dala si záležet, abych při otevírání kabely neodhalila deník. Uložila jsem do ní koktejlové šaty, potřísněné šaty do tvaru A, štolu a nahoru rukávník. „Až přijde, dám mu šek na zbytek. Tady je moje vizitka a kontaktní údaje.“

„Vím, kde sídlíte,“ řekla a odmítavě mávla rukou.

„Dobrá tedy.“ Zamířila jsem ven z pokoje. Bylo očividné, že se se mnou nehodlá loučit, takže jsem spíš pro svůj vlastní pocit uzavření obchodu dodala: „Ráda jsem vás poznala.“

Po vnukovi nebylo ani památky, takže jsem zkusila otevřít vstupní dveře, ale byly zamčené. Otočila jsem střelkou zámku, ale dveře se neotevřely. Objevil se vnuk.

„Udělám to.“

„To je dobré, už to mám.“ Otočila jsem spodním zámkem, dveře stále odmítaly povolit.

Otočil střelku do původní polohy. Dveře se konečně otevřely. „A je to.“

„Díky,“ řekla jsem a zatoužila, aby mě to nechal udělat, ačkoli jsem věděla, že se jen snažil být zdvořilý.

„Neberte si to tak,“ řekl.

Přikývla jsem. „Vy také ne.“

Když jsem scházela dolů halou kolem impresionistických plakátů k výtahu, zavřel za mnou dveře.

Olive

„Bylo ve zprávách něco zajímavého?“ zeptala jsem se a namazala si tenkou vrstvu másla na rohlík.

„Nic moc,“ odpověděl otec zpoza novin. „Nálada na burze se zdá veselejší. Hodně se mluví o oživení.“

Naklepala jsem si na máslo trochu marmelády. „To už jsme slyšeli.“ Jen přede dvěma týdny jsme se s otcem přestěhovali na Manhattan z Cold Spring, města vzdáleného asi dvě hodiny jízdy vlakem odsud. Mou oblíbenou částí našeho zbrusu nového apartmánového bytu byla dodávka snídaně každé ráno jídelním výtahem. Vařené vejce, košík s chlebem, konvička kávy, máslo, marmeláda, výtisk *Sun* a vázička s čerstvými květinami – člověk nemusel vyvinout žádné úsilí, jen si donést tác na stůl.

„Každopádně,“ řekl otec a odložil noviny, „trh se pevně uzavřel.“

„Doufejme, že je to jen trend.“

„Neboj se, Olive, brzy jim vyprášíme kožich.“

Stejně jako spousta jiných lidí přišel i on minulý rok v březnu na akciovém trhu o balík peněz. Nevěděla jsem přesně, o kolik. Otec málokdy prozrazoval podrobnosti o svých investicích, ale já jsem jeho zkušenostem pevně důvěřovala. Co se týkalo našich peněz, byl vždycky dokonale zodpovědný. Jako ředitel obchodního domu Woolworth's vydělával asi deset tisíc dolarů ročně, což